

Euroopan
komissio

Päivitetty versio maaliskuun 2023

Lyhyt katsaus

SUOMEN YMP:N STRATEGIASUUNNITELMAAN

Maatalouden
ja maaseudun
kehittäminen

Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) strategiasuunnitelmilla tuetaan siirtymistä älykkääseen, kestävään, kilpailukykyiseen, selviytymiskykyiseen ja monipuoliseen maatalouteen, jolla varmistetaan pitkän aikavälin elintarviketurva. Suunnitelmilla myös edistetään ilmastotoimia, luonnonvarojen suojelua ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja parantamista sekä vahvistetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta.

Strategiasuunnitelmilla tuetaan monenlaisia interventioita, joilla vastataan jäsenvaltioiden ja niiden alueiden erityistarpeisiin. Niissä noudatetaan uutta tulos- ja suoritusperusteista lähestymistapaa: tarkoituksena on saada aikaan yhteisessä maatalouspolitiikassa konkreettisia tuloksia EU:n tason erityistavoitteiden osalta sekä samalla edistää Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa.

Maaseutualueiden tarpeisiin vastataan myös muilla EU:n välineillä, kuten elpymis- ja palautumistukivälineellä tai Euroopan sosiaali- ja investointirahastoilla.

Sekä Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen että ilmastonmuutoksen aiheuttamien äärimmäisten sääolojen vaikutukset osoittavat, että elintarviketurva ja tarve siirtyä kestäviin ja häiriönsietokykyisiin elintarvikejärjestelmiin liittyvät kiinteästi toisiinsa. Tässä yhteydessä strategiasuunnitelmat tarjoavat muun muassa mahdollisuuksia vähentää riippuvuutta synteettisistä lannoitteista ja lisätä uusiutuvan energian tuotantoa elintarviketuotantoa vaarantamatta sekä mukauttaa tuotantokapasiteettia kestävämpien tuotantomenetelmien mukaiseksi.

Suomi antoi ensimmäisen ehdotuksensa YMP:n strategiasuunnitelmaksi 22.12.2021 kuultuaan sidosryhmiä. Suomi toimitti 20.7.2022 tarkistetun ehdotuksen, jossa käsitellään komission havaintoja ensimmäisestä luonnoksesta. Komissio hyväksyi ehdotuksen 31. elokuuta 2022. Tämä asiakirja esittelee joitain Suomen YMP:n strategiasuunnitelman pääpiirteitä.

1. TIESITKÖ TÄMÄN?

Suomen maatalousalalle ovat ominaisia nykyaikaisen teknologian käyttö sekä tiukat ympäristöä ja eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset ja käytännöt, mutta myös merkittävät kannattavuushaasteet.

- Suomella on suhteellisesti eniten metsää Euroopassa. Sen pinta-alasta 75 % on metsää.
- Suomesta 95 % luokitellaan maaseutualueeksi. Maaseudulla asuu noin 39,5 % koko väestöstä.
- Suomessa on noin 44 500 maatilaa. Tilojen keskikoko on 51 ha.
- Suomen maatalousmaasta noin 14,4 % on luonnonmukaisesti viljeltyä.

2. SUOMEN YMP: STRATEGIASUUNNITELMAN TAVOITTEET JA STRATEGIA

Suomen strategian kulmakiviä ovat elintarviketurva, maatalojen kilpailukyky, tiukemmat ympäristö- ja ilmastotavoitteet sekä elinvoimaiset maaseutualueet. Maatalousalan ja maaseutualueiden taloudellisiin, ympäristöön liittyviin ja sosiaalisiin haasteisiin vastaamiseksi on otettu käyttöön monenlaisia interventioita. Suomen suunnitelma kattaa sekä Manner-Suomen että Ahvenanmaan. Suorat tuet ovat molemmilla alueilla samat, mutta maaseudun kehittämisen interventiot on suunniteltu erityisesti kumpaakin aluetta varten.

2.1 TALOUDELLISESTI KESTÄVÄ JA OIKEUDENMUKAISEMPI YMP

Maatalousalan yleinen kannattavuus on Suomessa heikko kylmän ilmaston ja maantieteeseen liittyvien rajoitteiden vuoksi. Tämä näkyy viljelijöiden alhaisena tulotasona muihin talouden aloihin verrattuna. Suomessa keskeisiä haasteita ovat maatalojen kannattavuuden, tulojen, tuottavuuden ja lisäarvon kasvattaminen sekä nuorempien sukupolvien kannustaminen maataloustoiminnan aloittamiseen. Näihin haasteisiin on vastattava elintarviketurvan varmistamiseksi ja viljelijöiden toimeentulon parantamiseksi.

Jotta Suomen olosuhteissa voidaan turvata maataloustulot ja -tuotanto, suorien tukien enimmäisosuus eli vuosittain 19,6 % käytetään tuotantosidonnaiseen tukeen. Tuotantosidonnainen tuki kytkeytyy tiettyjen tuotteiden tuotantoon, ja se maksetaan hehtaaria tai eläintä kohti. Tukeen käytetään 508,5 miljoonaa euroa EU:n varoja.

Keskeinen interventio suunnitelmassa on luonnonhaitta-alueiden tuki, joka perustuu pohjoiseen sijaintiin ja kylmään ilmastoon. Tämä tuki on koko Suomessa edelleen merkittävää. Sen rakennetta on kuitenkin tarkistettu edelliseen ohjelmakauteen verrattuna. Tukea maksetaan tukikelpoisilta hehtaareilta. Siihen on osoitettu yhteensä 385 miljoonaa euroa EU:n varoja ja 2,1 miljardia euroa kansallisia varoja.

Alakohtaisissa interventioissa maksetaan tukea hedelmä- ja vihannesalalle sekä mehiläishoitoalalle.

- ➔ *Suorista tuista 57 % on edelleen tuotannosta irrotettua perustulotukea eli koko tukikelpoiselle maatalousmaalle maksettavaa pinta-alatukea.*
- ➔ *Nuorille viljelijöille maksetaan pinta-alatukina myönnettävää täydentävää tulotukea, joka on noussut edelliseltä kaudelta (noin 2,5 % suorista tuista). Tällä tuella edistetään sukupolvenvaihdoksia ja turvataan tulevaa tuotantoa, ja se täydentää muuta nuorille viljelijöille peltoalan perusteella maksettavaa tukea.*

2.2 VIHREÄMPI YMP

Suomen kansallisena tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalisuus vuoteen 2035 mennessä ja vähentää maatalouden ilmastopäästöjä 29 % vuoden 2019 tasosta vuoteen 2035 mennessä. Strategiasuunnitelma on tavoitteen suhteen keskeisessä asemassa. Suunnitelma on linjassa

EU:n ympäristö- ja ilmastotavoitteiden kanssa, ja sen keskiössä on luonnonvarojen ja luonnon monimuotoisuuden suojeleminen.

Ympäristö- ja ilmastotavoitetasoa nostavat myös hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevat tiukennetut vaatimukset eli GAEC-vaatimukset. Turvemaiden suojeleminen maatalousalueilla parannetaan seuraavin toimenpitein: uusien ojien kaivuukiello, turpeenoston ja -polton kieltäminen, äskettäin raivatun maatalousmaan ja pysyvien nurmien kyntökiello ja velvoite kylvää nurmikasvusto äskettäin raivatuille aloille.

Suunnitelman mukaan kaikkialla Suomessa on noudatettava viljelykiertoa ja kasvipeite talvikaudella on pakollinen.

- *Ympäristö- ja ilmastotoimiin käytetään yli 35 % maaseudun kehittämisen määrärahoista ja 16,5 % suorista tuista.*
- *Vähintään 90 %:n tiloista saanee vapaaehtoisin tiukempiin ympäristö- ja ilmastotoimiin maksettavia korvauksia.*

2.3 SOSIAALISESTI KESTÄVÄ YMP

Suomen maatalous perustuu edelleen pääasiassa perheviljelmiin. Vuonna 2020 maatiloilla työskenteli Suomessa 134 000 henkilöä. Heistä 70 prosenttia oli viljelijöitä tai viljelijöiden sukulaisia. Palkattuja työntekijöitä työskenteli vain noin 9 000 maatilalla (noin 20 % kaikista tiloista).

Suunnitelmalla tuetaan 2 800:aa työpaikkaa maaseutualueilla. Koska eri maaseutualueilla on Suomessa erilaisia haasteita, Suomella on maaseutualueiden osalta EU:n rahoittamien aloitteiden ja hankkeiden lisäksi joitakin kansallisia erityistoimia.

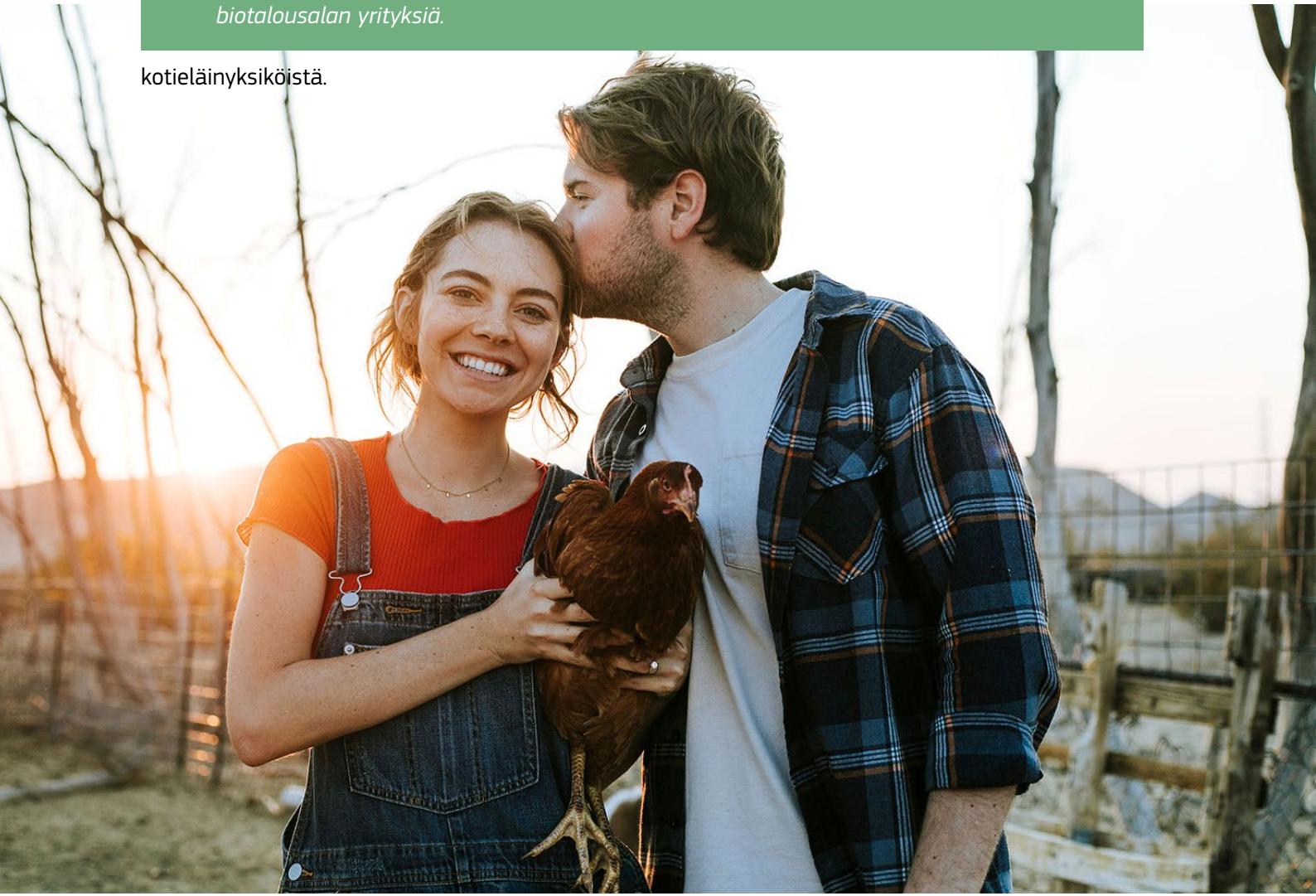
Maataloustoiminnan aloittamisesta ja maatilan hankkimisesta aiheutuvaa taloudellista taakkaa tuetaan tilanpidon aloittamista tukevilla järjestelmillä **ja** yhteistyötoimenpiteillä. Yrittäjyyttä maaseutualueilla tuetaan yritysten perustamis- ja kehittämisohjelmilla sekä yhteistyötoimenpiteillä (esimerkiksi Leader eli yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen). Lisäksi tuetaan investointeja maaseutuyrityksiin. YMP:n tuen ansiosta Suomen 55 paikallista toimintaryhmää kattavat 95 % maaseutualueista. Uudessa suunnitelmassa tavoitteena on kattaa 100 % maaseutuväestöstä.

Suomi on myös asettanut hyvin kunnianhimoiset kansalliset tavoitteet eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi ja kotieläinten mikrobilääkityksen rajoittamiseksi (ennaltaehkäisy/vähentäminen). Nämä toimenpiteet vaikuttavat 98 %:iin suunnitelmalla tuetuista

→ Suomi aikoo myöntää noin 2 500 nuorelle viljelijälle aloitustukea. Tuen kokonaismäärärahat ovat 113 miljoonaa euroa. Nuori viljelijä voi saada myös täydentävää tulotukea, johon on varattu yhteensä 65 miljoonaa euroa EU:n varoja.

→ Suomi haluaa helpottaa 3 625 maaseutuyrityksen kehittämistä. Tavoite koskee myös biotalousalan yrityksiä.

kotieläinyksiköistä.

3. TIETÄMYKSEN JAKAMINEN, INNOVOINTI JA DIGITALISAATIO

Suomella on vahva ja hyvin toimiva neuvonantajien ja toimijaryhmien verkosto eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden (EIP) puitteissa. Suunnitelmalla tuetaan jatkossakin tietämyksen vaihtoa ja tavoitteena on parantaa entisestään viljelijöiden välisiä yhteyksiä ja lisätä tiedonkulkua. Lisäksi Suomen suunnitelmalla tuetaan ja edistetään innovatiivisia ratkaisuja, joilla parannetaan maataloustuotteiden lisäarvoa.

Suomi on harvaan asuttu maa, ja seuraavan sukupolven laajakaistan kattavuus on maaseutualueilla heikko. Nopea laajakaista on tällä hetkellä saatavilla 64 %:lla Suomen alueista. Tavoitteeksi asetetaan kuitenkin 100 % vuoteen 2025 mennessä. Suunnitelmaan sisältyy myös mahdollisuus laajakaista- ja digi-investointeihin, muita kannustimia viljelytoimien seurantaan tiloilla, ravinteiden laskentatyökaluja (kuten kestävästä ravinnehuollosta koskeva väline eli FaST) sekä hallinnon digitaalisten palveluiden ja datan tuotannon kehittäminen.

YMP:n puitteissa myönnettävää laajakaistarahoitusta koordinoidaan, jotta voidaan varmistaa synergia ja välttää päällekkäisyydet muiden lähteiden kanssa. Muita lähteitä ovat esimerkiksi EU:n elpymis- ja palautumistukiväline ja Suomen kansallinen laajakaistarahoitus.

→ YMP:sta tuetusta ympäristö- tai ilmastotehokkuutta koskevasta neuvonnasta, koulutuksesta tai tietämyksen vaihdosta hyötyvien tai eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden (EIP) toimijaryhmiin osallistuvien henkilöiden lukumäärä on 50 000.

4. RAHOITUSLIITE

	EU: talousarvio (euroa)	Kansallinen rahoitus (euroa)	Yhteensä (euroa)
Suorat tuet	2 613 118 087	ei sovelleta	2 613 118 087
Alakohtainen tuki	23 936 728	936 728	24 873 456
Maaseudun kehittäminen	1 772 751 780	2 291 234 814	4 063 986 594
Yhteensä	4 409 806 595	2 292 171 542	6 701 978 137

Kansalliseen rahoitukseen ei sisälly asetuksen (EU) 2021/2115 146 artiklassa tarkoitettu kansallinen lisärahoitus. Suorissa tuissa on mukana asetuksen (EU) 2021/2115 liitteessä VIII vahvistetut puuvillan määrärahat, ja niissä otetaan huomioon mahdolliset pilarien väliset siirrot. Maakohtainen strategia-asiakirja ei sisällä asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisia tukia. Alakohtaisen tuen kansallinen rahoitus liittyy ainoastaan mehiläishoitoon. Kohdassa "Maaseudun kehittäminen" otetaan huomioon mahdolliset pilarien väliset siirrot ja siihen sisältyy tekninen apu.

EU:N RAHOITUS	euroa	%
Ympäristö- ja ilmastotavoitteet maaseudun kehittämisen yhteydessä	1 020 757 966	58% ¹
Suorien tukien piiriin kuuluvat ekojärjestelmät	430 000 000	16% ²
Leader-aloite	99 459 000	6% ¹
Täydentävä uudelleenjakotulotuki	130 900 000	5% ²
Nuoret viljelijät (sukupolvenvaihdos)	88 720 000	n/a ³

Nuorten viljelijöiden tuen vähimmäismäärärahat voidaan varata suorien tukien ja/tai maaseudun kehittämisen puitteissa. Suorien tukien piiriin kuuluvien ekojärjestelmien määrärahat voivat olla alle 25 %, jos käytetään asetuksen (EU) 2021/2115 97 artiklan mukaista mekanismia, jolla ekojärjestelmien määrärahoja voidaan alentaa tiettyjen maaseudun kehittämisen määrärahojen ylittäessä tietyn rajan.

¹ verrattuna asetuksen (EU) 2021/2115 liitteessä XI vahvistettuihin maaseudun kehittämismäärärahoihin.

² verrattuna asetuksen (EU) 2021/2115 liitteessä IX vahvistettuihin suoriin tukiiin.

³ ei sovelleta, koska nuorten viljelijöiden vähimmäisosuus on vahvistettu absoluuttisina määrinä asetuksen (EU) 2021/2115 liitteessä XII

Lisätietoja rahoituksesta on Suomen YMP:n strategiasuunnitelman 6 jaksossa ja liitteessä V.

